

AFET HEMŞİRELİĞİ DERSİ

Bu ders bilgi formu, “Afet Hemşireliği” dersine ilişkin temel bilgileri kapsamlı ve sistematik bir biçimde sunmaktadır. Ders kapsamında öğrencilerin; dersin amacı, içeriği, öğrenme çıktıları, öğretim yöntemleri, haftalık konu dağılımı ve değerlendirme ölçütleri hakkında açık ve ayrıntılı bilgi edinmesi hedeflenmektedir. Ayrıca bu form, öğrencilerin dönem boyunca dersten beklenen akademik sorumlulukları ve başarı ölçütlerini net bir şekilde anlamalarına rehberlik etmektedir.

1. Ders Bilgileri

Ders Adı: Afet Hemşireliği

Ders Kodu: HEM XXX

Ders Türü: Zorunlu / Seçmeli

Ders Düzeyi: Lisans (3. veya 4. sınıf önerilir)

Yarıyıl: Güz / Bahar

Kredi (AKTS): 6 AKTS

Ders Saati: 2 saat teorik + 2 saat uygulama

Dersin Dili: Türkçe, Çekçe, Fince/ İngilizce

2. Dersin Amacı

Bu ders, öğrencilerin afet öncesi, sırası ve sonrasında hemşirelik bakımını bilimsel, etik ve sistematik bir şekilde planlayabilmelerini; kriz durumlarında etkili müdahale, koordinasyon ve iletişim becerileri kazanmalarını sağlamayı amaçlar.

3. Öğrenme Çıktıları (Bloom Uyumlu)

Ders sonunda öğrenci:

- a. Afet türlerini, temel kavramları ve sağlık üzerindeki etkilerini açıklar.
- b. Afet yönetim döngüsünü ve afet hemşireliğinin kapsamını açıklar.
- c. Afet risklerini değerlendirir ve hazırlık gereksinimlerini belirler.
- d. Afetlerde hemşirenin rol, sorumluluk ve etik yükümlülüklerini açıklar.
- e. Afet durumlarında triyaj, ilk değerlendirme ve temel acil bakım girişimlerini uygular.
- f. Travma, şok, kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer olayları ve enfeksiyon risklerine uygun hemşirelik yaklaşımını uygular.
- g. Özel gereksinimli gruplara yönelik bakım, psikososyal destek ve kriz müdahalesini planlar.
- h. Afet senaryolarında ekip içi iletişim, koordinasyon ve bakım yönetimini değerlendirir.

4. Ders İçeriği

Bu ders; afet hemşireliğinin temel kavramları, afet türleri ve afet yönetim sürecini kapsamaktadır. Ders kapsamında afet öncesi hazırlık, risk azaltma, hemşirenin afetlerdeki rol ve sorumlulukları, etik ilkeler, triyaj uygulamaları, acil bakım yaklaşımları, travma ve şok yönetimi ele alınır. Ayrıca kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer olaylarda hemşirelik bakımı, enfeksiyon kontrolü, halk sağlığı uygulamaları, hassas gruplara yönelik bakım, psikososyal destek, kriz müdahalesi, saha hastanesi organizasyonu ve ekip içi iletişim konuları işlenir. Ders, teorik bilginin uygulamayla bütünleştirilmesini amaçlayan beceri çalışmaları, senaryo temelli uygulamalar ve OSCE ile desteklenir.

5. Haftalık Ders Planı

Hafta	Teorik Ders (2 Saat)	Uygulama (2 Saat)
1	Afet hemşireliğine giriş: temel kavramlar, afet türleri, afet yönetim döngüsü	Dersin tanıtımı, afet senaryolarına giriş, temel rol ve sorumlulukların tartışılması
2	Afetlerde hemşirenin rolü ve etik sorumlulukları	Vaka tartışması: afet durumunda hemşirelik kararları ve etik ikilemler
3	Ulusal ve dünyada afet yönetim sistemi, yasal düzenlemeler	Kurumsal yapı analizi, afet planı inceleme, ekip organizasyonu alışması
4	Afet ncesi hazırlık: risk azaltma, korunma, bireysel ve kurumsal hazırlık	Aile afet planı ve hastane/kurum afet planı hazırlama uygulaması
5	Afetlerde triyaj: temel ilkeler, sınıflandırma sistemleri	Triyaj kartları kullanımı, masa başı triyaj senaryoları
6	Afetlerde ilk değerlendirme ve acil bakım yaklaşımları	ABCDE yaklaşımı, temel yaşam desteği ve ilk müdahale becerileri
7	Yaralanmalar, kanamalar, şok ve travma yönetimi	Travmalı hastaya yaklaşım, kanama kontrolü, immobilizasyon uygulamaları
8	Ara Sınav	Ara sınav sonrası kısa geri bildirim veya yapılandırılmış uygulama tekrarları
9	Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer olaylarda hemşirelik yaklaşımı	Kişisel koruyucu ekipman giyme-çıkarma, izolasyon ve dekontaminasyon uygulamaları
10	Afetlerde enfeksiyon kontrolü, vre sağlığı ve halk sağlığı uygulamaları	Salgın senaryosu, enfeksiyon kontrol önlemleri, saha düzenleme alışması
11	Afetlerde Kırılgan ve ncelikli Gruplara Yönelik Bakım: ocuk, gebe, yaşlı, engelli ve kronik hastalar	özel gereksinimli bireylere bakım planlama ve vaka zmleme
12	Psikososyal destek, kriz müdahalesi ve afet sonrası ruh sağlığı	Kriz iletişimi, psikolojik ilk yardım uygulaması, rol canlandırma
13	Saha Organizasyonu ve Hizmet Sunumu	Saha düzeni kurma, ekip iletişimi, sevk ve kayıt süreçleri uygulaması
14	Bütüncül Değerlendirme ve OSCE Uygulaması	OSCE uygulaması: triyaj, acil değerlendirme, koruyucu ekipman, iletişim ve bakım becerileri istasyonları

6. Öğretim Yöntemleri

- Anlatım
- Tartışma
- Vaka analizi
- Simülasyon
- OSCE (Objective Structured Clinical Examination)
- Problem tabanlı öğrenme

7. Değerlendirme Yöntemleri

Değerlendirme Türü	Ağırlık (%)	Açıklama
Ara Sınav	%30	Teorik bilgilerin genel değerlendirilmesi
Final Sınav	%40	Dersin genel içeriğinin ölçülmesi
OSCE	%30	Uygulamalı öğrenme ve pratik uygulamaların değerlendirilmesi

8. AKTS İş Yüğü Tablosu

Faaliyet	Sayı	Süre (Saat)	Toplam
Ders (14 hafta)	14	4	56
Bireysel çalışma	14	3	42
OSCE hazırlık	1	20	20
Ara sınav hazırlık	1	10	10
Final hazırlık	1	20	20
Toplam İş Yüğü			148 saat $\approx$ 6 AKTS

Hemşireliği

9. Dersin Program Çıktılarına Katkısı

Program Çıktısı	Katkı Düzeyi (1-5)
Klinik beceri	5
Eleştirel düşünme	5
Etik karar verme	5
İletişim becerileri	4
Liderlik	4
Araştırma ve kanıta dayalı uygulama	4
Toplum sağlığı	5

10. Kaynaklar

- WHO Disaster Nursing Guidelines
- ICN Disaster Nursing Competencies
- Sphere Handbook
- Türkiye Afet Yönetimi Mevzuatı
- Güncel bilimsel makaleler

14 HAFTA DERS İÇERİĞİ ALT BAŞLIKLARI

1. Hafta: Afet Hemşireliğine Giriş

- Afet, acil durum ve kriz kavramları
- Afet türlerinin sınıflandırılması
- Afet hemşireliğinin kapsamı ve gelişimi
- Afet yönetim döngüsüne genel bakış

2. Hafta: Afetlerde Hemşirelik Roller ve Etik İlkeler

- Afetlerde hemşirelik hizmetlerinin temel işlevleri
- Bakım önceliklerinin belirlenmesi
- Etik ilke ve değerler
- Sınırlı kaynak durumlarında etik karar verme
- Hasta hakları, insan onuru ve mahremiyet

3. Hafta: Afet Yönetim Sistemi ve Yasal Çerçeve

- Ulusal ve uluslararası afet yönetim yapılanması
- Ulusal ve yerel afet organizasyonları

- Hastane afet ve acil durum planları
- Mesleki görev, yetki ve sorumluluklar
- Disiplinlerarası iş birliği süreçleri

4. Hafta: Afet Öncesi Hazırlık ve Risk Yönetimi

- Risk, tehlike ve zarar görülebilirlik kavramları
- Risk azaltma ve zarar azaltma stratejileri
- Bireysel ve aile hazırlık planları
- Kurumsal hazırlık süreçleri
- Eğitim, tatbikat ve toplum temelli hazırlık çalışmaları

5. Hafta: Afetlerde Triyaj Uygulamaları

- Triyajın amacı ve kapsamı
- Afet triyajının temel ilkeleri
- Triyaj kategorileri ve renk kodlama sistemleri
- Birincil ve ikincil triyaj uygulamaları
- Önceliklendirme ölçütleri

6. Hafta: İlk Değerlendirme ve Acil Hemşirelik Yaklaşımı

- Olay yeri güvenliği ve sahaya yaklaşım
- Birincil değerlendirme basamakları
- ABCDE yaklaşımı (Temel yaşam desteği, ileri yaşam desteği)
- Temel acil hemşirelik girişimleri

7. Hafta: Yaralanmalar, kanamalar ve travma yönetimi

- Afet ortamında sık görülen travmatik durumlar
- Göğüs ve karın yaralanmalarına yaklaşım
- Yumuşak doku yaralanmalarına yaklaşım
- Kanama kontrol yöntemleri ve müdahale
- Kırık ve çıkıklarda değerlendirme ve immobilizasyon ilkeleri

8. Hafta: Ara Sınav

- İlk yedi haftalık içeriğin değerlendirilmesi

9. Hafta: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer olaylarda Olaylarında Hemşirelik Yaklaşımı

- Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditlerin özellikleri
- Maruziyet ve bulaş yolları
- Kişisel koruyucu ekipman kullanımı

- Dekontaminasyon süreçleri
- İzolasyon ve çalışan güvenliği önlemleri

10. Hafta: Afetlerde enfeksiyon kontrolü, çevre sağlığı ve halk sağlığı uygulamaları

- Salgınlara hazırlık ve yanıt süreçleri
- Su, sanitasyon ve hijyen uygulamaları
- Geçici yaşam alanlarında çevre sağlığı önlemleri
- Koruyucu sağlık hizmetleri ve bağışıklama uygulamaları

11. Hafta: Afetlerde Kırılgan ve Öncelikli Gruplara Yönelik Bakım

- Çocuklara yönelik bakım gereksinimleri
- Gebe ve lohusalara yaklaşım
- Yaşlı bireylerde bakım öncelikleri
- Engelli bireylerde destek gereksinimleri
- Kronik hastalığı olan bireylerde bakım sürekliliği

12. Hafta: Psikososyal destek, kriz müdahalesi ve afet sonrası ruh sağlığı

- Afetlerin ruhsal ve davranışsal etkileri
- Kriz tepkileri ve baş etme süreçleri
- Psikolojik ilk yardım uygulamaları
- Yas, kayıp ve travma sonrası tepkiler
- Sağlık çalışanlarında tükenmişlik ve ikincil travma

13. Hafta: Saha Organizasyonu ve Hizmet Sunumu

- Saha hastanesinin işleyişi
- Geçici barınma alanlarının düzenlenmesi
- Hasta kabul, kayıt ve sevk süreçleri
- Bakım hizmetlerinin organizasyonu
- Ekip içi iletişim, koordinasyon ve kaynak yönetimi

14. Hafta: Bütüncül Değerlendirme ve OSCE Uygulaması

- Triyaj becerisinin yapılandırılmış değerlendirilmesi
- Temel yaşam desteği
- Boğulma Yönetimi
- Kanama kontrolü ve şok yönetimi